

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Pavly Klusáčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobce: **P. T.**
bytem X
zastoupený advokátem Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5 – Smíchov

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 963/3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením žalovaného

takto:

- I. Pokyn Policie České republiky učiněný dne 26. 6. 2018 ve večerních hodinách okolo 21. hodiny v Louce u Litvínova v prostoru nádraží, kterým bylo žalobci sděleno, aby prokázal svou totožnost, následný zásah spočívající v získání osobních údajů žalobce Policií České republiky a na to navazující zásah spočívající v tom, že Policie České republiky odepřela sdělit žalobci důvody svého postupu a ani později tak neučinila, jsou nezákonné.

- II. Žalovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 23 456 Kč, a to do rukou jeho zástupce Pavla Uhla, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobce se žalobou domáhal určení, že pokyn policie učiněný dne 26. 6. 2018 ve večerních hodinách okolo 21. hodiny v Louce u Litvínova v prostoru nádraží, kterým bylo žalobci sděleno, aby prokázal svou totožnost, následný zásah spočívající v získání osobních údajů žalobce policií a na to navazující zásah spočívající v tom, že policie odepřela sdělit žalobci důvody svého postupu a ani později tak neučinila, jsou nezákonné.
2. Žalobce uvedl, že se v době od 26. 6. 2018 do 1. 7. 2018 hodlal účastnit akce Klimakemp 2018, kterou pořádalo hnutí Limity jsme my, z. s., a která je společensko-kulturní a environmentalistickou tradiční akcí, která byla tentokrát konána na louce u Louky u Litvínova. V úterý 26. 6. 2018 cestoval vlakem do vlakové stanice Louka u Litvínova, kde okolo 21. hodiny vystoupil, a poté mu v prostoru nádraží dala přítomná hlídka Policie České republiky (dále též „policie“) pokyn, aby jí prokázal svou totožnost. Tomu žalobce vyhověl a prokázal se dokladem totožnosti. Současně se dotázal na důvody takového zjištění totožnosti, přičemž jej policisté odkázali na § 63 odst. 2 písm. l) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), aniž by však uvedli konkrétní důvod podřaditelný pod toto ustanovení. Po zjištění totožnosti a zapsání údajů z dokladu totožnosti do evidence policie byl doklad žalobci vrácen a ten pokračoval v chůzi na louku, kde se předmětná akce pořádala.
3. Za nezákonné žalobce považuje tyto skutečnosti:
 - a. byl mu dán pokyn, aby prokázal svou totožnost,
 - b. údaje o jeho totožnosti spojené s místem a časem výskytu a pravděpodobným účelem příjezdu do obce byly policií zaznamenány a
 - c. policie žalobci nesdělila, a to ani po případném odpadnutí důvodu, které tomu bránily, věcné důvody postupu ad a) a b), ačkoliv jí žalobce sdělil, že tyto důvody chce znát.
4. Zjištění totožnosti osoby a následná evidence údajů sdružená s časem, místem a pravděpodobnou událostí, která je sama v souladu s právem, považuje žalobce za zásah do práv chráněných čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, jelikož užívání možností lidské a politické svobody je soukromou aktivitou člověka a Listina garantuje, aby stát nezasahoval a osoby chránil před zasahováním do soukromého života. Stát nemá právo kontrolovat a evidovat, kde se kdo nachází a na jaké společenské akci. Pokud tak činí, pak pouze v krajních situacích, zejména když se někdo dopustí protiprávního jednání a stát vyžaduje údaje k jeho objasnění v režimu zákonem stanoveném. Policie se v případě žalobce zaštitila odkazem na § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR, avšak podle žalobce je z kontextu vyloučeno, aby se toto ustanovení mohlo na předmětnou situaci vztahovat. Toto ustanovení je zcela obecné, nelze je vykládat parafrází pokaždé, kdy se to policii hodí, a nejedná se o ustanovení univerzální a obecně použitelné. Z textu ustanovení je zřejmé, že se musí jednat o plnění jiného úkolu, než který plyne z ostatních ustanovení § 63 odst. 2 zákona o Policii ČR, avšak musí se jednat o úkol s jinými podobnými situacemi

srovnatelný. Vždy musí jít o situaci, kdy je ve vztahu ke konkrétní osobě daný zájem natolik individualizován, že se jeví nepochybné, že stát má legitimní zájem znát totožnost konkrétní osoby, a tento zájem zjevně převažuje nad zájmem této osoby zachovat její soukromí. Soudloví „je-li to nezbytné“ vyjadřuje, že je možno k tomuto přistoupit pouze tehdy, pokud daného účelu, tedy ochrany bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo předcházení trestné činnosti, nelze dosáhnout jinak. Žalobce přitom zaznamenal, že policie kontrolovala větší množství osob, u kterých bylo možné předpokládat, že se chtějí účastnit akce Klimakemp. Žalobci se s ohledem na povahu práv a zásahů do ústavně chráněného zájmu na respektování soukromého života nejeví přípustné, aby policie použila zjišťování totožnosti paušálně či namátkově ve vztahu ke konkrétní skupině osob, která se nedopouští protiprávního jednání. Žalobce sice nezná operativní důvody postupu policie, ale považuje za vyloučené, že by byly podřaditelné pod předmětné ustanovení zákona o Policii ČR. Policie proto zjišťovala totožnost bez zákonného důvodu a tedy protiprávně. Je dále problematické, že policie zasáhla do práva žalobce na informační sebeurčení jen proto, že chtěl uplatňovat svá jiná práva, a to právo sdružovat a shromažďovat k dosažení legitimních cílů a práva svobodně šířit a získávat informace. Dle žalobce je nepřipustné, aby policie určitou skupinu osob nebo její část vykonávající společenskou aktivitu chráněnou čl. 17, 19 a 20 Listiny základních práv a svobod vystavila zvýšené kontrole právě a jen pro jejich účast na této aktivitě. Postup policie je rovněž v rozporu se zákazem zneužití práva k jinému účelu, než pro který bylo určeno, což zakazuje čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

5. K nezákonnosti zpracování osobních údajů žalobce sdělil, že důsledkem zjištění totožnosti může být i to, že si policie nevede o tomto zjištění žádnou evidenci. Pokud ji však vede, podléhá tento postup dle žalobce právní úvaze, zda tato evidence je následně skutečně nezbytná. Další rozměr protiprávního jednání spatřuje žalobce v tom, že v důsledku pokynu, kterému žalobce vyhověl, si policie údaje zkopírovala a následně je mohla a může zpracovávat, současně je může jakkoli sdružovat s jinými dalšími údaji a dále vyhodnocovat, i kdyby se jednalo o obdobně legální aktivity. Tím vytváří stále trvající zásah, který spočívá ve stále trvajícím porušení práv předjímaných čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Zásah je o to intenzivnější, že v kontextu operativní činnosti policie technicky zpracovávající celý Klimakemp je takový důsledek a zpracování údajů nasnadě.
6. K nezákonnosti odepření poučení pak žalobce uvedl, že veřejná moc by měla adresátovi dříve či později sdělit důvody svého postupu, což zákonodárce vtělil do § 13 zákona o Policii ČR. Toto ustanovení se dle žalobce vztahuje i na předmětný úkon. Žalobce o poučení výslovně požádal, podstatou však nemůže být pouze odkaz na konkrétní ustanovení zákona, ale musí obsahovat uvedení konkrétních věcných důvodů. Policie v projednávaném případě pouze odkázala na ustanovení zákona, což není důvodem, ale pouze právní kvalifikací neuvedeného důvodu bez uvedené věcného obsahu. Důvodem podle zákona je konkrétní skutková okolnost, jež vyvolala právní potřebu úkon provést. Žalobce připouští, že mohou existovat operativní důvody, které mohou bránit okamžitému sdělení věcného důvodu, na to však zákonodárce pamatoval, když v § 13 odst. 2 zákona o Policii ČR poskytl přesný návod, jak provést poučení, až takové důvody odpadnou. Zákon nezná zánik práva na poučení v čase a povinnost sdělit důvody tak trvá i nadále, pokud odpadnou později. Žalovaný tak měl žalobce, jehož totožnost s ohledem na povahu úkon musel znát, uvědomit písemně, což se však nestalo. Poučení o důvodech se navíc mělo týkat jak důvodů pro prokázání totožnosti, tak pro zkopírování údajů

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

žalobce policií. Jelikož žalovaný nehodlá zjevně tuto povinnost naplnit, považuje žalobce tento zásah za dokonaný.

II. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. K akci Klimakemp 2018 uvedl, že s ohledem na průběh Klimakempu 2017, kdy docházelo ze strany účastníků k páčání protiprávního jednání, probíhalo v roce 2018 na území Ústeckého kraje bezpečnostní opatření policie, v rámci něhož plnila své úkoly ve smyslu § 2 zákona o Policii ČR, tedy se zaměřovala na ochranu bezpečnosti osob a majetku, ochranu veřejného pořádku a přecházení trestné činnosti. V rámci tohoto bezpečnostního opatření došlo rovněž k pokynu policie k prokázání totožnosti žalobce.
8. Postup policie se přímo odvíjí od událostí proběhlých během Klimakempu 2017, kdy dne 24. 6. 2017 v cca 14:00 hod. vnikla skupina 133 osob, účastníků Klimakempu 2017, do prostor dolu Bílina a blokovala svými těly těžební stroje a další důlní zařízení, přičemž v důsledku toho musela být činnost v dole ukončena, jelikož pokračování v těžbě by znamenalo riziko ohrožení zdraví a života všech osob v místě důlní činnosti. Tato skupina osob se tímto jednáním dopustila přestupku na úseku ochrany a využití nerostného bohatství podle tehdy účinného § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění tehdejších předpisů, zároveň opakovaně neuposlechla výzev policie k upuštění od protiprávního jednání, čímž se dále dopustila přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby dle tehdy účinného § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Došlo tak v rámci této akce k opakovanému hromadnému páčání protiprávního jednání, byť v rámci projevu občanské neposlušnosti, a to formou tzv. přímé akce. Obnovení pořádku navíc představovalo pro všechny policejní složky časově i logisticky velmi náročnou činnost. Organizátoři akce Klimakemp, hnutí Limity jsme my, se k využívání metod tzv. přímé akce, mezi něž patří např. nenásilné blokády, pasivní odpor a občanská neposlušnost, otevřeně hlásí, kdy účelem je aktivně a vědomě se konfrontovat se zákony a společenskými konvencemi pro dosažení legitimních cílů. Právě blokády důlních zařízení a zařízení důležitých pro provoz elektráren nebo alespoň snaha dočasně zastavit provoz těchto zařízení byly a jsou součástí těchto přímých akcí, o čemž svědčí i manifest hnutí. Hnutí přitom v pozvánce na Klimakemp 2018 uvádělo, že k obdobným jednáním dojde v rámci této akce znovu. Policie proto na základě výše uvedených zkušeností a zjištění realizovala v souladu s plněním svých úkolů dle § 2 zákona o Policii ČR sérii bezpečnostních opatření.
9. Žalovaný souhlasí se žalobcem, že důvodem k paušální kontrole totožnosti osob ze strany policie nemůže být samotné konání jakékoli akce nebo účast osoby na ní, ale vždy je nutno vycházet z konkrétních okolností a informací a vyhodnocovat, zda důvody k zásahu do práv a svobod jsou relevantní a přiměřené. Žalovaný považuje v tomto případě důvodnost i přiměřenost postupu policie za naplněnou. Dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR může policie požadovat prokázání totožnosti při plnění jiného jejího úkolu, kdy tímto jiným úkolem se rozumí zajištění činností a plnění úkolů policie dle § 2 zákona o Policii ČR. Aby nebylo ustanovení využíváno svévolně nebo bezdůvodně, je zde podmínka nezbytnosti takového postupu, který je naplněn, pokud je zde konkrétní úkol v některé z oblastí, a to v oblasti ochrany bezpečnosti osob a majetku, ochrany veřejného pořádku nebo předcházení trestné činnosti. Je tak logické, že policie musí reagovat také na informace o možném plánovaném protiprávním jednání, například v průběhu konání

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

hromadné akce, zejména pokud je prezentováno organizátorem jako jedna z hlavních podstat této akce, neboť důležitou povinností policie je předcházet svou činností protiprávním jednáním. Nelze tak souhlasit s tvrzením žalobce o nepřiměřenosti a tím i nezákonnosti postupu policie při kontrole osob, neboť ohrožení hodnot uvedených v § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR bylo ze strany organizátora předem veřejně plánováno. S ohledem na tyto veřejně uváděné informace ze strany organizátora nelze při hodnocení postupu policie nebrat v potaz to, že účastníci Klimakempu 2018 byli minimálně srozuměni, že v rámci akce může dojít k protiprávnímu jednání obdobného charakteru jako v roce 2017. Pokyn k prokázání totožnosti vůči žalobci se tak opíral o jasné zákonné zmocnění podložené relevantními důvody. Je tedy zřejmé, že policie při pokynu k prokázání totožnosti plnila zákonné úkoly plynoucí ze zjištěného ohrožení veřejného pořádku při konání akce Klimakemp 2018, kdy existovala odůvodněná nutnost (nezbytnost) zjistit v bezprostřední blízkosti místa konání této akce totožnost více osob včetně žalobce. Na okraj pak žalovaný podotkl, že k plánové přímé akci a protiprávnímu jednání účastníků Klimakempu 2018 skutečně nakonec došlo, když asi 200 účastníků vstoupilo do důlního prostoru, kde několik z nich obsadilo uhelný překladač, a část účastníků obsadila věž těžebního rypadla, přičemž důlní společnost vyčíslila škodu způsobenou nutností přerušit těžbu na 700 000 Kč.

10. Co se týče nezákonného shromažďování údajů žalobce ze strany policie ČR, žalovaný uvedl, že § 60 odst. 1 zákona o Policii ČR opravňuje policii ČR, aby zpracovávala v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace, včetně osobních údajů, v rozsahu nezbytném k plnění svých úkolů. Při pokynu k prokázání totožnosti žalobce policie ČR plnila úkoly plynoucí ze zjištěného ohrožení veřejného pořádku při konání akce Klimakemp 2018, tedy byla oprávněna ke zpracování zjištěných osobních údajů.
11. K nesdělení důvodů prokázání totožnosti žalobci žalovaný podotkl, že všichni adresáti pokynu k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR byli v souladu s § 13 zákona o Policii ČR seznámeni s důvody lustrace na počátku tohoto úkonu, a to opakovaně. Pokud byl u některých osob dán ještě jiný důvod, byl jim sdělen individuálně.
12. Žalovaný má za to, že zákonnost postupu byla dodržena rovněž s ohledem na přiměřenost zvoleného postupu policie. Důvodem prokázání totožnosti bylo plnění úkolů policie, jejichž nezbytnost byla dána zjištěními k charakteru akce Klimakemp 2018 a možným protiprávním jednáním ze strany účastníků. Z tohoto pohledu nelze považovat za nepřiměřené, pokud policie provádí kontrolu totožnosti v okolí akce, u níž lze z konkrétních a odůvodněných zjištění očekávat, že v rámci ní má ze strany účastníků docházet k protiprávnímu jednání. Takový postup je obvykle volen u všech akcí, pokud lze na základě zjištěných informací předpokládat, že představují riziko ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Policie tak nezasáhla do práv a svobod žalobce bezdůvodně pouze proto, že by uplatňoval svá občanská a politická práva.

III. Jednání soudu

13. Na jednání dne 27. 7. 2020 setrvali žalobce i žalovaný na svých písemných podáních.
14. Soud provedl dokazování, z něhož zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti:
15. Z článku portálu Novinky.cz ze dne 24. 6. 2017 s názvem „*Limity jsme my! Skandovali aktivisté v Bílině a pronikli do lomu*“ bylo zjištěno, že cca dvě stovky aktivistů se s obyvateli Litvínova a Horního Jiřetína v sobotu vydalo na Pochod za limity, konec doby uhelné a

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

čistou budoucnost, který organizovalo mj. hnutí Limity jsme my a který se konal v rámci akce Klimakemp 2017. Několik desítek aktivistů pak proniklo do areálu dolu Bílina, čímž se dopustili protiprávního jednání, policisté je proto vyzvali, aby opustili dobývací prostor, a jelikož tito neuposlechli, policie ČR zasáhla, vyvedla je, zajistila a eskortovala k provádění dalších služebních úkonů.

16. Z printscreenu Manifestu hnutí Limity jsme my z webových stránek tohoto hnutí, pořázeného dne 31. 10. 2017, soud zjistil, že toto hnutí se hlásilo k přímé akci, která je pro ně hlavním, byť ne jediným způsobem, jak měnit společnost a zároveň mobilizovat lidi. Mezi nástroje přímé akce počítali např. nenásilné blokády, pasivní odpor a občanskou neposlušnost. Byli ochotni se aktivně konfrontovat se zákony a společenskými konvencemi ve jménu legitimních cílů.
17. Z printscreenu pozvánky na akci Klimakemp konané ve dnech 27. 6. 2018 až 1. 7. 2018, pořázeného dne 3. 4. 2019, bylo zjištěno, že organizátoři akce v pozvánce uvedli, že se opět rozhodli postavit těžbě a spalování uhlí, a to inspirováni přímými akcemi hnutí za klimatickou spravedlnost, a chtějí navázat na úspěch z minulého roku, kdy více než sto čtyřicet lidí zastavilo na několik hodin provoz hnědouhelného dolu Bílina na Mostecku. Dále organizátoři v pozvánce sdělili, že součástí akce budou mj. protesty proti těžbě a spalování uhlí a bude dostatek prostoru pro kreativní, odvážné a nenásilné akce.
18. Z úředního záznamu Policie ČR, KŘP Ústeckého kraje, Územního odboru Most, Obvodního oddělení Litvínov, Hamr ze dne 27. 9. 2018 soud zjistil, že pprap. S. v něm uvedl, že se večer dne 27. 6. 2018 účastnila hlídka obvodního oddělení policie ČR Litvínov Hamr, policejní služebna Nová Ves v Horách, ve složení pprap. L. S. a prap. P. S. na nádraží v Louce u Litvínova hlídkové akce v rámci opatření Lignit 2018, kdy byla činnost zaměřena na ochranu bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a prevence trestné činnosti mj. v souvislosti s příjezdem účastníků akce Klimakemp 2018, která se měla konat v obci Louka u Litvínova a u níž byl předpoklad, že jsou v rámci akce zamýšleny projevy občanské neposlušnosti. Po 21. hodině přijel vlak ze směru od Teplic v Čechách, z něhož vystoupilo asi deset osob, většinou muži a ženy mladšího věku, kteří s sebou měli turistické batohy a karimatky, z čehož bylo zjevné, že se jedná o účastníky Klimakempu 2018. Bylo proto rozhodnuto, že osoby budou zkontrolovány, tedy bude provedena kontrola totožnosti těchto osob na místě přítomnými policejními hlídkami. Později kontrolované osoby byly hromadně vyzvány k prokázání totožnosti, osoby se však snažily kontrole vyhnout a přitom se rozdělily do menších skupinek. Následně bylo opětovně přikročeno ke kontrole totožnosti osob, které v reakci na to chtěly znát důvod, proč jsou kontrolovány a zda má k tomu policie ČR vůbec pravomoc, popř. na základě jakého zákona. Na to mělo být hlídkami těmto osobám opakovaně sděleno, že kontrola je prováděna z důvodu plnění jiného úkolu policie ČR, zejména k ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku dle § 63 odst. 2 písm. l) zákona o Policii ČR. Pprap. S. následně vyzval jednu z žen, aby mu prokázala totožnost, ta však reagovala slovy v anglickém jazyce, kdy uvedla, že je Slovinka a nerozumí. Pprap. S. jí anglicky sdělil důvod k prokázání totožnosti a ona mu doklady předložila, načež on provedl kontrolu pomocí služební mobilní platformy. Toto si po celou dobu nahrával další z účastníků, muž, který přišel s kontrolovanou ženou. Toho pprap. S. rovněž vyzval k prokázání totožnosti, na to mu však muž sdělil, že chce znát důvod kontroly, na to měl pprap. S. odpovědět, že důvod kontroly mu byl již řečen spolu s celou skupinou, a tudíž mu ho již říkat nemusí. Po tom se muž podrobil kontrole a předložil doklad totožnosti, kdy pprap.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

S. opět provedl kontrolu pomocí služební mobilní platformy, která byla negativní. Pprap. S. proto muži vrátil doklady a ten odešel se skupinou směrem k vlakové trati Louka u Litvínova – Teplice v Čechách. Pprap. S. dále uvedl, že v okolí kontroly nebyl hluk a důvod kontroly byl kontrolovaným osobám opakovaně sdělen, takže ho dotyční museli jistě slyšet. Jednou z kontrolovaných osob byl i žalobce.

19. Z nahrávky pořízené žalobcem dne 26. 6. 2018 na nádraží v Louce u Litvínova bylo zjištěno, že se na vlakovém nádraží nacházela skupina policistů a žena s batohem, kterou jeden z policistů vyzval anglicky k prokázání totožnosti. Po jejím dotazu, proč to má učinit, se tento policista snažil anglicky odpovědět, kdy nakonec jako důvod uvedl to, že neví, zda něco není v nepořádku a zda není na území ČR nelegálně. Na to žena předložila policistovi doklad totožnosti. Poté policista požádal žalobce o předložení dokladu totožnosti, tento však uvedl, že nerozumí důvodu k prokázání totožnosti a tento důvod neslyšel. Policista požádal žalobce o posečkání a prováděl lustraci ženy s batohem. Na záběru žalobce jsou následně vidět další skupinky policistů provádějících lustrace osob s batohy. Po vrácení dokladu ženě s batohem se policista obrátil na žalobce a vyzval ho k předložení dokladu totožnosti, jelikož na místě probíhá jiný úkol v rámci „hodnocení práce“ dle § 63 odst. 2 písm. l), a poučil jej, že pokud ji není schopen prokázat občanským průkazem, může být předveden na místní oddělení policie ČR, nebo může být použito jiných zákonných důvodů. Na dotaz žalobce, zda tedy původně sdělený důvod ke zjištění totožnosti není relevantní, policista uvedl, že neví, co žalobce slyšel, nebo neslyšel, zda umí poslouchat. Následně po předložení dokladu totožnosti žalobce policista přepsal údaje do svého mobilního telefonu a jednu ze stran dokladu vyfotil. Poté dále pracoval s mobilním telefonem a při tom občas nahlédl do dokladu totožnosti žalobce. Nakonec doklad žalobci vrátil, rozloučil se s žalobcem a žalobce odešel k opodál stojící skupině osob s batohy.
20. Soud zamítl návrh na provedení dokazování účastnickým výslechem žalobce a výslechem příslušníka policie ČR, který prováděl kontrolu totožnosti žalobce, pro jeho nadbytečnost, neboť všechny podstatné skutečnosti byly zjištěny z ostatních provedených důkazů, zejména z nahrávky pořízené žalobcem dne 26. 6. 2018.
21. Soud dále zamítl návrh na provedení důkazu videozáznamem policie ČR z blokády v dolu Bílina, k němuž došlo účastníky akce Klimakemp 2017, neboť jej považoval za nadbytečný, jelikož všechny podstatné skutečnosti již zjistil z ostatních provedených důkazů, zejména článku portálu Novinky.cz ze dne 24. 6. 2017 s názvem *„Limits jsme my! Skandovali aktivisté v Bílině a pronikli do lomu“*.
22. Soud rovněž zamítl návrhy na provedení dokazování články na webových stránkách hnutí Limits jsme my s názvem *„Žalobou chtějí severočeské doly umlčet protesty a odvést pozornost od škod způsobených těžbou uhlí na klimatu a zdraví“* a *„Změna klimatu začíná tady. Stovky lidí obsadily rypadlo a překladač ve velkolomu Bílina.“* pro jejich nadbytečnost, jelikož při určení toho, zda byl zásah nezákonný, soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), přičemž dané články pojednávají o skutečnostech, které se odehrály až po tvrzeném nezákonném zásahu.

IV. Posouzení žaloby

23. Soud původně žalobu rozsudkem ze dne 31. 3. 2021, čj. 9 A 13/2019 – 73, zamítl. Tento rozsudek však byl ve vazbě na pozdější judikaturu Ústavního soudu rozsudkem Nejvyššího

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

správního soudu ze dne 5. 11. 2021, č. j. 10 As 186/2021-41, zrušen s níže popsaným závazným právním názorem.

24. Zdejší soud tedy nově posuzuje věc ve shodě se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, jenž je zde citován takto:

[14] *K zásahu do práva pokojně se shromažďovat může podle Ústavního soudu dojít nejen znemožněním shromáždění, ale také jeho omezením v důsledku opatření přijatých mj. před jeho konáním. Při hodnocení opatření z hlediska jejich způsobilosti zasáhnout do tohoto práva je třeba přihlížet k zásadě nepřipustnosti tzv. odrazujícího účinku (chilling effect) určitých opatření, která sice neznemožňují plný výkon práva, ale jeho nositele od něj odrazují. Působí li kterýkoliv orgán veřejné moci svým nezákonným či jinak ústavně nesouladným postupem tak, aby jednotlivce odradil od realizace jeho politického práva či svobody, jedná se zpravidla o porušení tohoto práva. Výzva k prokázání totožnosti tak pravidelně představuje zásah do práva na soukromí a na informační sebeurčení, „jehož součástí je právě i možnost nebýt nikým, tím spíše představitelem státu, sledován, nebýt objektem shromažďování informací o svém životě, žít v skrytu a nepozorován.“ Je li výzva učiněna v souvislosti s účastí ztotožňovaného na pokojném shromáždění, může představovat zásah do práva shromažďovacího, pokud v jejím důsledku ztotožňovaný může mít pocit, že je od účasti na daném shromáždění odrazován.*

[15] *Ústavní soud dále konstatoval, že nic nenasvědčovalo tomu, že by akce Klimakemp 2018 nebyla pokojným shromážděním, tj. že by v jejím průběhu mělo docházet k násilí, jeho podněcování či k masivnímu páchání trestné činnosti. Skutečnost, že v průběhu shromáždění dochází k občanské neposlušnosti, bez dalšího neznamená, že má být shromáždění odňata ústavní ochrana. Ústavní soud dovodil, že výzva měla ve vztahu k výkonu shromažďovacího práva účastníků akce nepochybně odrazující účinek. Je li kolektivně projevoována kritika státu, pak postup státního orgánu, který potenciálně může vést k evidenci osob zastávajících tento kritický názor, může působit k odrazení od projevu daného názoru a výkonu práva pokojně se shromažďovat.*

[16] *Jak vyplývá ze závěrů Ústavního soudu, výzva měla legitimní cíl v podobě „naplnění ústavně aprobovaného veřejného zájmu na ochraně práv a svobod druhých (zde zejména obchodních zájmů majitelů dolu Bílina) a zajišťování veřejného pořádku (v tomto případě v okolí dolu Bílina)“ (bod 57 nálezu). K dosažení cíle byla vhodná, nebyla však potřebná. Cíle bylo možno ve stejné (podobné) míře dosáhnout jinými prostředky, které by méně zasahovaly do základního práva pokojně se shromažďovat a do práva na soukromí a na informační sebeurčení. Policie mohla od případného protiprávního jednání odrazovat svou přítomností na vhodnějších místech nebo poučením o následcích protiprávního jednání, nikoliv preventivním zjišťováním totožnosti účastníků legální akce. NSS proto nemůže souhlasit s tvrzením stěžovatele, že výzva k prokázání totožnosti postrádala účel. Výzva však nesplnila požadavek nezbytnosti obsažený v § 63 odst. 2 písm. l) zákona o policii, a proto nebyla učiněna v souladu se zákonem.*

[17] *...Odůvodnění výzvy, resp. poučení o důvodu výzvy musí být skutečně konkrétní. Odkaz na přesné ustanovení zákona, ale ani jeho citace nebo parafráze nepostačují. Aby poskytnuté poučení dostalo požadavku na konkrétnost a splnilo svůj účel, mohli policisté uvést, že mají podezření, že se někteří z účastníků letošního ročníku akce opětovně dopustí protiprávního (přestupkového) jednání. Ačkoliv zjišťování totožnosti v tomto případě neobstojí z hlediska podmínky nezbytnosti, je vždy nutné trvat na dostatečně konkrétním odůvodnění, i kdyby bylo jen stručné. V opačném případě je poskytnuté poučení toliko formální. Odkaz*

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

na velmi obecnou formulaci zákona pro ztotožňované osoby není žádným přínosem a zdaleka neplní poučovací funkci. Povinnost řádného odůvodnění současně plní funkci pojistky proti libovůli či svévoli ze strany policejního orgánu. I z tohoto důvodu je zapotřebí, aby poučení obsahovalo zcela věcné a konkrétní informace.

25. Vzhledem k tomu, že podle právě uvedeného byl primární zásah spočívající ve výzvě policisty k prokázání osobních údajů žalobce nezákonný, jsou nezbytně nezákonné i oba žalobou napadené následné zásahy z primárního zásahu vyplývající, tj. zásah spočívající v následném získání osobních údajů žalobce Policií České republiky a na to navazující zásah spočívající v tom, že Policie České republiky odepřela sdělit žalobci důvody svého postupu a ani později tak neučinila.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

26. Na základě všech výše uvedených důvodů tedy soud žalobu dle § 87 odst. 2 s. ř. s. shledal důvodnou a žalobou napadené zásahy určil nezákonnými.
27. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Soud současně rozhodl i o nákladech řízení o kasační stížnosti
28. Náhradu nákladů řízení představuje zaplacený soudní poplatek za žalobu a za kasační stížnost v celkové výši 7 000 Kč a náklady na zastoupení advokátem za čtyři úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby, účast na soudním jednání a podání kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] po 3 100 Kč [§ 7 bod 5 ve vazbě na § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a dále režijní paušál ve výši 4 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Spolu s DPH za náklady za právní zastoupení činí celková výše nákladů řízení 23 456 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. ledna 2022

Mgr. Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.